

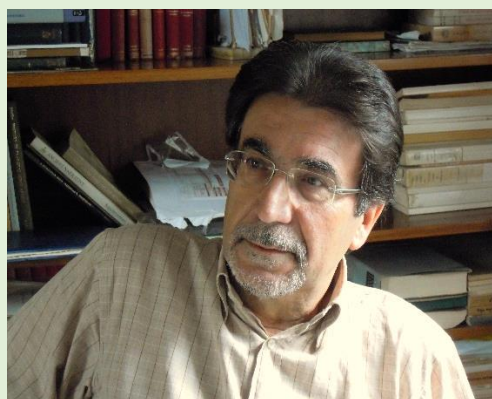
ΛΟΓΟ-ΔΗΜΙΑ

Συζητήσεις για την ελληνική λογοτεχνία και τον πολιτισμό (από την αρχαιότητα μέχρι τα νεότερα χρόνια)

1^{ος} Θεματικός Κύκλος

Έχει το παρελθόν μέλλον; Η Κλασική Φιλολογία (στην εκπαίδευση) σήμερα

Ομιλητές: Θεόδωρος Παπαγγελής, Εβίνα Σιστάκου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Θεόδωρος Παπαγγελής (Ομότιμος Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ακαδημαϊκός)

Κλασικά γράμματα: Από το πολιορκημένο παρόν στο «απανθρωπισμένο» μέλλον;

Η εκπαιδευτική αξία των ανθρωπιστικών διδακτικών αντικειμένων έχει γίνει τα τελευταία χρόνια αντικείμενο συζήτησης, προβληματισμού, αμφισβήτησης, αλλά και ευθείας άρνησης, στις περισσότερες από τις χώρες που διατηρούν (ακόμη) χώρο για τα ΑΕ και Λατινικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Μέσης Εκπαίδευσης. Δεν είναι δύσκολο να διαπιστώσει κανείς ότι το πιο σταθερά επανερχόμενο επιχείρημα για τη συρρίκνωση ή απαλοιφή των ανθρωπιστικών μαθημάτων είναι παράγωγο μιας (μάλλον) πλειοψηφικής αντίληψης, σύμφωνα με την οποία απαιτείται μεγαλύτερος «ζωτικός χώρος» για αντικείμενα πιο άμεσης πρακτικής χρησιμότητας (relevance), κυρίως για όσα εμπίπτουν στον κύκλο των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας. Τη σχετική συζήτηση παρ' ημίν περιπλέκει η υπόθεση των ΑΕ – κειμήλιο προς μουσειακή απόσυρση για τους μεν, αμετακίνητο «σούπερ φουντ» της νεοελληνικής μας παιδείας για τους δε.

Φυσικά, στον καβγά αυτόν, όπως θα έλεγε και ο Καλλίμαχος, «των αλλοτρίων Λατινικών ου λόγος ουδ' αριθμός». Και αν η πιο πρόσφατη απόφαση του Υπουργείου Παιδείας απέτρεψε το μοιραίο, πολλά πρέπει να γίνουν προκειμένου να αναδειχθούν όλες οι πτυχές της παιδευτικής τους αξίας. Αλλά εν προκειμένω για ένα πράγμα πρέπει να είμαστε βέβαιοι: οι πραγματικές παιδευτικές, γνωσιολογικές-επιστημολογικές, πεποιθήσεις όσων, για τους λόγους που υπαινιχθήκαμε, «χαρίζονται» στα ΑΕ σήμερα δεν θα αργήσουν να πάρουν το πάνω χέρι μακροπρόθεσμα και οι πεποθήσεις τους αυτές δεν αφήνουν χώρο για τα κλασικά γράμματα

στο σύνολό τους. Εξ ου και η ανάγκη για παιδευτικά επιχειρήματα «βάθους» απέναντι στους αρχαιογνωστικούς εικονοκλάστες – και το πιο «βαθύ» από αυτά, κατά την προσωπική μου αντίληψη, το έχω κωδικοποιήσει τα τελευταία χρόνια με διάφορες ευκαιρίες, μιλώντας για τις ανθρωπιστικές σπουδές και τον κλασικό τους πυρήνα ως τροφούς «ιστορικής νοημοσύνης». Γιατί τα συνώνυμα και συγγενικά της ιστορικής νοημοσύνης είναι, μεταξύ άλλων, ο ορθός λόγος, η πλουραλιστική σκέψη, η σαφής εννόηση της δημοκρατικής συνθήκης και γιατί η προϊούσα «τεχνολογική νοημοσύνη» δεν μοιάζει να προλαμβάνει τις φλεγμονές του ανορθολογισμού – ούτε τους αρνητές της COVID-19.

Αυτά για τον «εξωτερικό εχθρό» μας. Αλλά υπάρχει και «εσωτερικός εχθρός», για τον οποίο περισσότερο σε ζωντανή σύνδεση.

Εβίνα Σιστάκου (Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)

Αρχαιογνωσία στον 21ο αιώνα; Πέντε σκέψεις και ένα επιμύθιο για το μέλλον των Κλασικών Σπουδών

Όσο και αν ως κλασικοί φιλόλογοι αντιλαμβανόμαστε τη συμβολή της αρχαιογνωσίας στην κατανόηση του εαυτού και του κόσμου, συχνά παραβλέπουμε την περιθωριοποίησή της στο εκπαιδευτικό σύστημα και στην κοινωνία μας γενικότερα. Το «μέλλον» του κλασικού παρελθόντος μοιάζει δυσοίωνο, όσο από τη μια πλευρά η φιλολογική εκπαίδευση παραμένει εγκλωβισμένη στις αγκυλώσεις του παρελθόντος και από την άλλη η γύρω μας πραγματικότητα απομακρύνεται από αυτό που κάποτε σήμαινε η «κλασική παράδοση». Ξεκινώντας λοιπόν από την πεποίθηση ότι πολλές από τις εκπαιδευτικές πρακτικές που εφαρμόζονται στην ελληνική Μέση Εκπαίδευση αλλά ενίοτε και στα Πανεπιστήμιά μας είναι αναχρονιστικές, και επομένως αναποτελεσματικές, η παρούσα ομιλία αναζητά τρόπους ανανέωσης της διδασκαλίας των κλασικών γραμμάτων. Μεταξύ άλλων τίγονται ζητήματα όπως η ιδεολογική αναπλαισίωση και ο μεθοδολογικός εκσυγχρονισμός των αρχαιογνωστικών μαθημάτων μέσα από τη διασύνδεση των κλασικών κειμένων και του σύγχρονου κόσμου. Κατ' επέκταση, αναζητείται μια νέα αντίληψη για την κλασικότητα και το κλασικό μέσα από την αποδόμηση στερεοτυπικών αντιλήψεων και τη γείωση της αρχαιογνωσίας στην ιδεολογική, τεχνολογική και πολιτισμική πραγματικότητα του 21ου αιώνα. Ο στόχος είναι διττός: αφενός να υπάρξει ένα άνοιγμα της Κλασικής Φιλολογίας προς άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες και αφετέρου να καταστεί η αρχαιογνωσία «ενδιαφέρουσα» και «επίκαιρη» σε έναν παγκοσμιοποιημένο και ταχύτατα μεταβαλλόμενο κόσμο.

Την εκδήλωση συντονίζουν οι Ερευνητές του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής και Λατινικής Γραμματείας Αλεξάνδρα Ροζοκόκη και Ανδρέας Σεραφείμ

Ο σύνδεσμος ηλεκτρονικής παρακολούθησης της τηλεδιάλεξης είναι:

<https://meet.lync.com/academyofathens/aserafeim/56NYL1HK>